

Szőnyi Éva

Hagyomány és új szolgáltatás

A harmadik ezredforduló tájékán a nagykönyvtárak katalógusai egyre másra kezdték meg régi és muzeális köteteik online feltárását, nyilvánossá téve ezzel az addig féltve őrzött kincsek adatainak szolgáltatását. Mindehhez a hazai kulturális törvénykezés 2005-ben csatlakozott, és a Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtára, a MOKKA-R tagjaként 2006-ban rekatalogizálta muzeális könyveit online katalógusába. Hogy 2007-től a régi művekről az új információkat korhű környezetben, a könyvtár jogelődeitől örökölt bútorok és műtárgyak között szolgáltatathatja – azt úgy elődeink, mint a jelen könyvtári vezetés hagyományörző elkötelezettségének köszönhetjük.

Történeti Kutatókönyvtár nyitotta meg 2007 őszén kapuit a központi könyvtár harmadik emeletén, 42 négyzetméterre mentve át bő másfél évszázad szakkönyvtári fejlődésének emlékeit. A kutatóműhely az 1948-ban alapított *Közgazdaságtudományi Egyetem* könyvtára jogelőd intézményeinek eredeti bútorait, műtárgyait és könyvgyűjteményeiknek muzeális köteteit őrzi és szolgáltatja. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtárának* (1850), a *Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetemi Közgazdaságtudományi Kar Könyvtárának* (1925) és a *József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdasági Kari Könyvtárának* (1934) ránk maradt könyveiben már a 16. századtól a korai közgazdasági eszme fejlődését kutatjuk, 2006-tól az online katalógusban keresve.

Bútorok

Antik könyvtári berendezés

A pesti belváros alig néhány háztömbnyi területén három ízben költöztették – bő fél évszázad leforgása alatt – azokat a könyvtári bútorokat, amelyek a Történeti Kutatókönyvtár hangulatát oly meghitté teszik. 1925-től szolgálta olvasóit az első magyar közgazdaságtudományi egyetem Szerb utcai épületének kari könyvtárában az antik írópult, egykor kölcsönző pultként, a régi könyvespolcokkal és redőnyös katalógusszekrényekkel együtt, amelyekkel 1950/1951 telén a Fővámház könyvtári olvasótermét berendezték. De a korabeli fotón láthatjuk a méltóságot sugárzó, könyvek mellett, akár nagy méretű folyóiratok, újságok tanulmányozására alkalmas olvasói asztalokat is. A bútorok nagy részét, még a használatos eredeti székekkel együtt, 1983-ban szállították át az egyetem új

Központi Könyvtárába, a Zsil utcai épületbe. A Zsil utcában a régi bútorok az első emeleti tanácsterembe kerültek, kivéve a redőnyös katalógusszekrényeket, amelyek a 2007-es költözésig a tanszéki állományok leltárkartonjainak őrzésére szolgáltak a 3. emeleti munkaszobákban.

2007-ben az antik könyvtári bútorok (kivéve az eredeti székeket) felújítását és az új egyetemi épületen belül a Történeti Kutatókönyvtárba szállítását a beruházó vállalta. A Zsil-utcai könyvtár – *Csizmadia Ernő* rektor (1979–1984) nevét viselő – tanácsteremből *Czettler Jenő* (1879–1953) közgazdász, agrárpolitikus bronzból készült mellszobra¹ és a *Balogh Elemér* (1871–1938) közgazdász, gazdaságpolitikust ábrázoló olajfestmény² idézi az egyetem történetének régmúlt állomásait, továbbiakban a Történeti Kutatókönyvtárban.

A kutatóhely lényegét azonban – a korhű környezet mellett – a muzeális kötetek jelentik, amelyek a hosszanti falak mentén üvegezett, zárható szekrényekbe kerültek, megoldva a biztonságos őrzés és a bemutatás kettős funkcióját. A muzeális értékű dokumentumok a könyvtári bútoroknál lényegesen hosszabb utat tettek meg új szolgáltatási helyükig – időben és térben egyaránt.

Könyvek

A könyvgyűjtemény története a legértékesebb örökség alapításával kezdődik

1850. március 18-án császári pátens rendelte el a kereskedelmi kamarák létrehozását a Habsburg Birodalom területén, így Magyarországon is. A hivatalos kormánylap (*Landesgesetz- und Regierungsblatt für das Kronland Ungarn*) 1850. szeptember 17-i száma, a császári nyílt parancs

német nyelvű változatában, világosan és egyértelműen leírja: a kamarák működéséhez segédletül könyvek használata rendeltetik „§1.C. *Folgende Behelfe: ... 2.Bücher, welche über einen Handels- oder anderen Gewerbsbetrieb, über industrielle Unternehmungen, Geschäftsvermittlungen oder Geschäftsbeglaubigungen geführt werden*”.

Budapest első nyilvános szakkönyvtára

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtára* első évtizedeiben igen szerényen gyarapodott. 1885-ben, a *György Aladár* (1844–1906)³ által összeállított első országos statisztikai számbavétel idején 11.059 kötetet tett ki. Ennek fő oka abban kereshető, hogy a könyvtár 1895-ig külön helyiséggel nem rendelkezett, a kamarával együtt a Tőzsdepalota épületében volt elhelyezve.

Lánczy Leó (1852–1921) a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* elnöke, kamarai elnök volt a kezdeményezője a kamarai önálló székház megépítésének, s 1898-ban született meg a döntés, hogy a kamara súlyának megfelelő székház emeltessék. A tervezés feladatait *Meinig Artúr* (1853–1904) építész kapta meg. Az igényeket felsoroló jegyzék végén a könyvtár is szerepelt. A könyvtár jelentőségét *Krejcsi Rezső* (1850–1928), könyvgyűjtő és tollforogató kamarai segédtitkár ismerte fel. A liberálisok vezérével, *Pulszky Ágostot* (1846–1901), a *Társadalomtudományi Társaság* alapítóját és első elnökét megnyerve az ügynek, elfogadtatták a kereskedelmi bank vezetőségével a nyilvános szakkönyvtár létesítését.⁴

Pulszky Ágost ajánlotta egyik legjelesebb tanítványát, *Szabó Ervint* (1877–1918) a kamarai gyűjtemény könyvtárosának. 1900 novemberében volt a székház ünnepélyes felavatása, és 1901. december 1-jétől a Budapest Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtára nyilvános könyvtárrá vált. „A kereskedelmi és Iparkamara elnöksége késznek nyilatkozott a könyvtárat az Alkotmány- és Szemere utcák sarkán lévő fényes palotájában elhelyezni, és könyvtárossal díjtalanul kezeltetni”. Díszes katalógusa⁵ 1902-ben jelent meg Szabó Ervin előszavával. Innen mintegy 17 145 kötetről tudunk. Szabó Ervin 1904-ig állt a könyvtár élén, amelyet működése alatt tudományos igényű, magas színvonalú gyűjteménnyé fejlesztett. Kiterjedt külföldi szakmai kapcsolatai elősegítették a nemzetközi csere tevékenységet, amely révén korszerű német, francia, angol és amerikai szakkönyvek kerültek, még távozása után is hosszú évekig az állományba. Bevezette a porosz instrukciókat a könyvek bibli-

ográfiai leírásánál, a szakrendi felállításnál pedig Dewey tizedes rendszerét vette alapul. A századforduló hazai könyvtárosi szemléletében egyik legnagyobb újítása a könyvtárosi munkamegosztás volt. Különválasztotta a magasabb képzettséget kívánó munkákat a mechanikus feladatoktól, így tudott a kamarai könyvtárban elsőként korszerű tájékoztató szolgálatot létrehozni. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtára az 1900-as évek elejétől a legkorszerűbb és szaktudományi értékét tekintve leggazdagabb közgazdasági könyvgyűjtemény volt.

Szabó Ervin 1904-ben távozott a Kamarai Könyvtárból, helyét 1906-ban *Varró István* (1878–1963) vette át. Varró publicista, szociológus, könyvtáros és bibliográfus, a század elején és a két világháború között is oktatott gazdasági és könyvtáros szaktanfolyamokon. A *Társadalomtudományi Társaság* körében tevékenykedett, így évekig még Szabó Ervinnel együtt jelentették meg a *Társadalomtudományi Bibliográfiát a Közgazdasági Szemle* hasábjain. Közös munkálkodtak a társaság *Huszadik század* című folyóiratának szerkesztésében és kiadásában. Varró István a budapesti, bécsi és kolozsvári egyetemeken tanult, államtudományi doktorátust szerzett. E sokirányú képzettsége révén lehetett a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkára, a könyvtár- és dokumentációs szolgálat szervezője és vezetője. Egyik fő kutatási területén azt vizsgálta, hogy miként kellene a szakkönyvtárak anyagáról leválasztani, és külön kezelni az archívumjellegű anyagot. *Gazdasági archívumok*⁶ című munkáját 1914-ben adta közre, amelyben rámutat, hogy a Nyugat-Európában már működő gazdasági archívumok modelljét a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtárában kellene megvalósítani. A Tanácsköztársaság idején ő mentette meg a könyvtárat a megszüntetéstől – amikor a Tanácskormány a kamara feloszlásáról döntött – Varró sikeresen érvelt, éppen Budapest első szakkönyvtárának nyilvánosságával.⁷ A két világháború között a gazdasági archívumok létrehozásának terve nem került napirendre. Varró István továbbra is a Társadalomtudományi Társaság körének szellemi motorja volt, egyik szerkesztője a *Századunk* című, polgári radikális társadalomtudományi folyóiratnak. 1937-ben még kiadta a *Kamarai Könyvtár Archívumának Katalógusát*, majd 1938-ban emigrált⁸ Amerikába. Soha nem vált amerikaivá, hazai könyveket olvasott és széles körű levelezést folytatott, elsősorban Füst Milánnal (1888–1967) és Weiner Leóval (1885–1960).⁹

A „Látogatók könyvé”-nek társasága az 1930-as években

Könyvtárunk őrzi az 1930-as évekből származó *Látogatók könyve* néhány kötetét, amelyekből nyomon követhető a szakolvasót használók köre. A nevek között megtalálhatók a társaság tagjai is, közöttük a közgazdasági eszmetörténet prominens személyiségei: *Varga Jenő* (1879–1964) politikus, egyetemi tanár, *Alpári Gyula* (1882–1944) politikus, újságíró, *Heller Farkas* (1877–1955) közgazdász, egyetemi tanár, az MTA tagja, *Rácz Gyula* (1874–1948) közgazdasági író, statisztikus, *Fellner Frigyes* (1871–1945) közgazdász, egyetemi tanár, statisztikus, az MTA tagja, *Navratil Ákos* (1875–1952) jogász, közgazdasági író, egyetemi tanár, az MTA tagja, *Matlekovits Sándor* (1842–1925) közgazdasági író, az MTA tagja, *Földes Béla* (1848–1945) közgazdász és statisztikus, miniszter, egyetemi tanár, az MTA tagja, *Bud János* (1880–1950) statisztikus, miniszter, egyetemi tanár, *Hantos Elemér* (1881–1942) politikus, jogi és közgazdasági író, *Bródy Ernő* (1875–1961) ügyvéd. Gyakori vendége volt a kamarai könyvtár jó hangulatú olvasótermének *Bibó István* (1911–1979) is.

A Magyar Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára (1948–1951)

„Az új Egyetem ünnepélyes megnyitása után (1951. szeptember), a nyilvánosság számára a Könyvtár is hozzáférhetővé tette helyiségeit. Budapesten ezzel új, szakjellegű könyvtár kezdte meg működését, mely egyúttal s elsősorban a Közgazdaságtudományi Egyetem munkájának támogatására hivatott és az első ötéves terv addigi legnagyobb könyvtári létesítménye.”¹⁰ A könyvtár a legfiatalabb egyetemi könyvtár, amelynek formális megalakulása egybe esett az 1948 októberében, a 9160/1948. Kormányrendelettel megalapított Magyar Közgazdaságtudományi Egyetemével.

Az ünnepélyes megnyitáig viszontagságos időkét élt meg egyetem és könyvtára egyaránt. A könyvtárnak ugyan nem kellett megtagadnia jogelődjét, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtárát, – Szabó Ervin neve szalonképes a szocialista könyvtárügyben – „annak ellenére, hogy a kamarai könyvtár természetesen a tőkés gazdálkodás céljait volt hivatva elősegíteni, szakmai szempontból haladó hagyományokkal is rendelkezett”¹¹. A könyvtár első igazgatója 1948–1952-ig, *Haraszthy Gyula* (1910–1990) tudatában volt a rendkívül értékes örökségnek, a továbbiakban azonban igyekezett az egyetemi könyvtári funkcióknak, az

adott korban szükséges szakirodalom beszerzésével, megfelelni.

Az állomány ideológiai bizonytalanságán kívül konkrét nehézséget okozott a könyvtár használatában, hogy a Közgazdasági Egyetem a Szerb utcában működött, központi könyvtára pedig távol az egyetemtől, még mindig a Szemere-utcai házban. Ez a körülmény már egymagában is elegendő volt arra, hogy a könyvtárat éppen saját egyeteme ne tudja használni. De maga a könyvtár is csak rendkívüli erőfeszítésekkel volt képes kielégíteni az egyetemen meginduló oktatás követelményeit: sötét, szűk, egészségtelen helyiségeivel, csaknem fél évszázaddal megnyitása után, a kamara volt könyvtára már nem Budapest legkorszerűbb szakkönyvtárát idézte. Három terme közül kettő raktár – dolgozószoba – olvasóterem is egyúttal, 10–15 olvasónál több egyszerre nem ülhetett le a századforduló után még oly hangulatos nagy asztalához az olvasóteremben. A Szerb-utcai ódon épületben elhelyezkedő, közhasználatban kari könyvtárnak nevezett fiókkönyvtár helyzete sem volt sokkal kedvezőbb. Ez a könyvtár a régi Közgazdasági Kar könyvtáraként, 1925-ben kezdte meg működését, és 1948-ban mintegy 25 000 kötet könyv volt állományában. A könyvanyag nagy részét az új, önálló egyetem részére mind tanulmányi, mind tudományos szempontból „használatatlannak” minősítették. A Dimitrov térre való átköltözésig a Szerb utcai kari könyvtár jelentősége és szerepe abban állt, hogy lebonyolította az olvasóforgalmat, és fenntartotta a kapcsolatot az egyetem tanszéki könyvtáraival.

Kis magyar állománytörténet

Az új központi könyvtár állományának kialakításához leltárba kellett venni az örökölt állományokat és az új gyarapodást is. A könyvtári személyzet csekély száma azt eredményezte, hogy folyamatosan, lényegében *összeosztották az új beszerzésű és a régi könyveket*. A Szemere-utcai kamarai és a Szerb-utcai kari könyvtárak gyűjteményein kívül is több, a háborút itt-ott átvészelt hagyatékot kapott az új könyvtár. Elsősorban tehát a jogelődök és az egyetemek, valamint tanszékeik könyvtári állományait vette át, de számos más, megszüntetett, vagy átalakult oktatási és egyházi intézmények, egyéb kulturális testületek, minisztériumok, múzeumok, iskolák könyvtárai és a háború után elhagyott, illetve elkobozott magángyűjtemények stb., többé-kevésbé szakirányú gyűjteményét is megkapta. Ezek többnyire közgazdasági és jogi könyvek, lexikonok és szótárak, de számos esetben korabeli és régi szépirodalmi, valamint általános

tartamú művek voltak, sokszor egyenesen könyvritkaságok. Tartalmi vagy könyvészeti válogatásra nem volt mód, a feladat nagyságához mérten csekély számú személyzet csak lassan birkózhatott meg a feladattal. 1949-ben hat, majd nyolc alkalmazott látta el mindazt a munkát, amit egy 17 fiókkal és tankönyvtárral rendelkező egyetemi könyvtárnak el kellett volna végeznie.

A könyvtár költözése – a gyűjtemények összeköltötése a Fővámplota épületébe – 1950 novemberében indult meg és kilenc napig tartott. A költözködés harmadik napján megkezdődött a könyvanyag elrendezése is a raktárban, és pontosan egy hónap alatt befejeződött. A legnagyobb, egységben maradt kamarai könyvet tartalmazó gyűjteményt, hagyományosan kamarai külön gyűjteménynek kezdték nevezni. Ugyanakkor sok máshonnan származó régi könyv is oda került, míg az eredeti kamarai gyűjtemény tekintélyes részét mechanikus jelzetteléssel összeosztották, részint a máshonnan származó régi könyvekkel, részint a friss tananyaggal, amelynek szerzeményezése mindenkor sürgős feladat volt.

A muzeális külön gyűjtemény könyveinek leválogatása (1983)

A *Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára* 1983 februárjában költözött a Közraktár-utcai egyetemi épületbe. Az új raktári szintek berendezésével egyidejűleg leválogatták a muzeális értékű dokumentumokat (MÉD) és RM (régii muzeális) jelzettel külön gyűjteményként kezelték a továbbiakban. Az új RM jelzettel kapott könyvek bibliográfiai feltárását hagyományos katalógus formában, 1985-re befejezték. Minden cédulán jelezve van a könyvekből hiányzó metszetek, térképek száma, a kötet hiányosságának, csonkításának mértéke is.¹² Sértetlen kötetek csak a magasabb RM szám tartományban találhatóak.

A könyvtár *Szervezeti és Működési Szabályzata* (SZMSZ) mellékleteként 1985-ben hatályba lépett a *Muzeális Értékű Dokumentumok Kezelési Szabályzata*. Az akkor mintegy 1500 kötetes MÉD-gyűjtemény kezelésének elsődleges szempontjai a szigorú őrzés, az állagmegóvás biztosítása, és korlátozott számban, a leginkább rászoruló kötetek restaurálása, voltak.

Szolgáltatás

A régi muzeális (RM) könyvek szolgáltatása

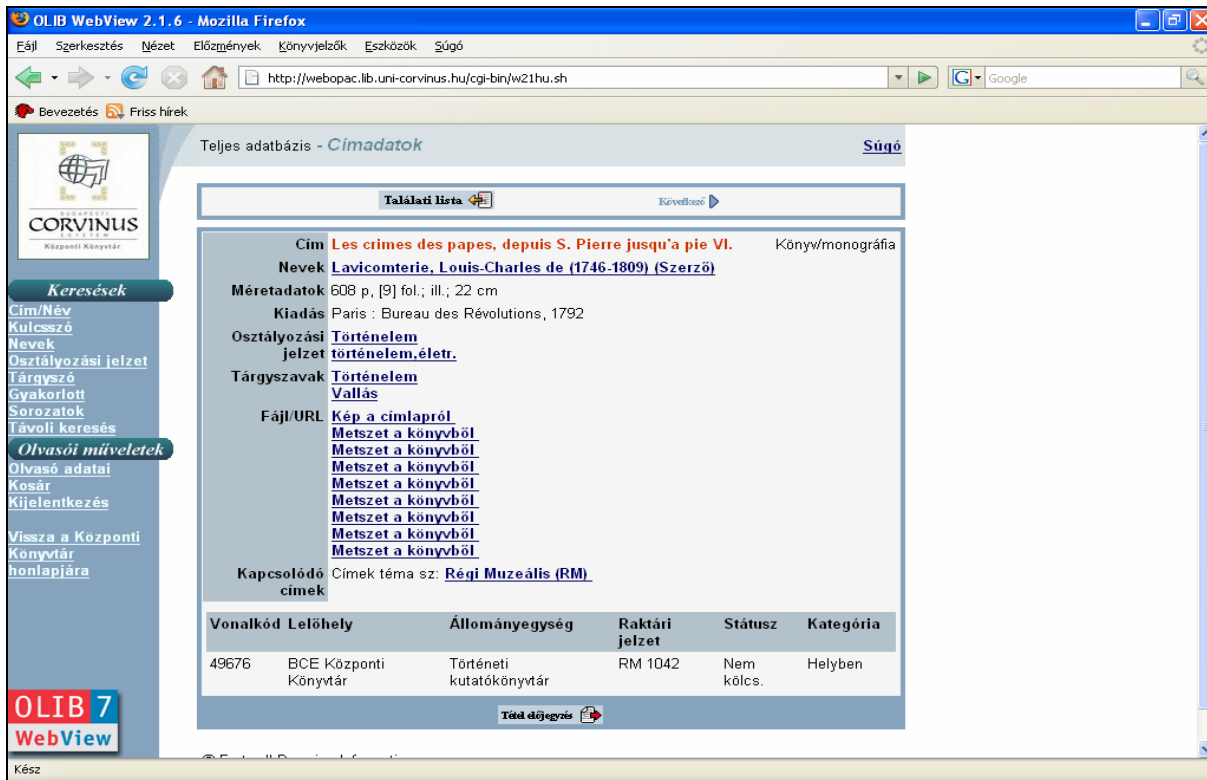
Az ezredfordulóra a könyvtári szakirodalomban is nyomon követhetővé vált az a tendencia, amely a

könyvnyomtatás korai századainak termését (1501-től indulva) igyekszik összegyűjteni és feltárni a virtuális világkönyvtár online katalógusában. Számos nemzetközi konferencia foglalkozott a régi könyvek bevonásával az új szolgáltatásokba, muzeális könyvtárak számítógépes rekonstrukciójának lehetőségeivel.¹³ Könyvtárunk számára is igen hasznos volt 2002 nyarán a *Bayerische Staatsbibliothek* (München) meghívása, amely két munkatársunkat invitálta kéthetes hospitációra, a bajor nemzeti könyvtár összes részlegeinek megismertetésére. Ennek keretében lehetőségünk volt akkor a régi nyomtatványok közös katalógusban szolgáltatásának iskolapéldáját tanulmányozni, vendéglátóink nem kis büszkeséggel mutatták be a VD 16 néven ismert adatbázist,¹⁴ amelyet 1999 óta építettek együttműködésben Németország nagyobb muzeális gyűjteményei,¹⁵ és a címfelvételek száma 2002-ben már megközelítette a 100 000 rekordot. (A német közös katalógus 17. századi nyomtatványokat tartalmazó projektje – VD 17 – 2007 szeptemberében ca. 246 000 címfelvételel tartalmaz, és a közreműködőkhöz időközben felzárkóztak Weimar, Dresden, Halle, Regensburg, Gotha, Zwickau muzeális gyűjteményei is.)

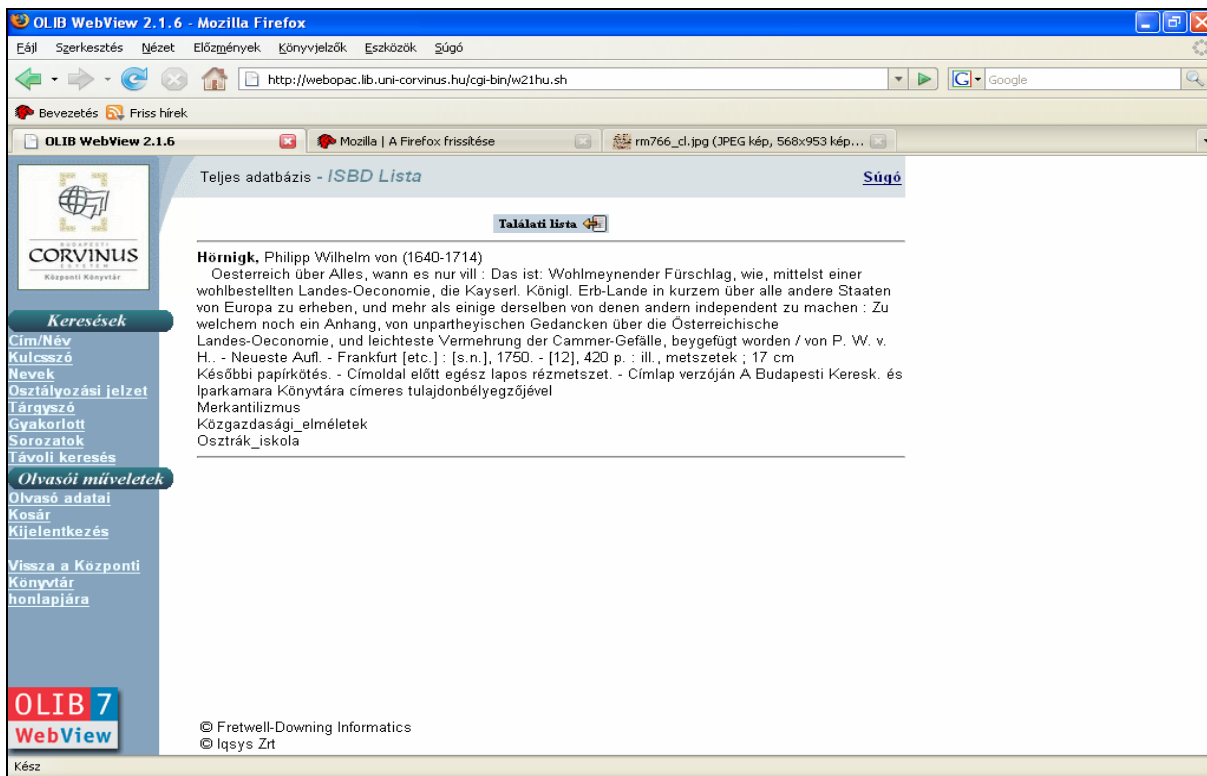
A hazai kulturális törvénykezés is igyekezett elősegíteni a muzeális értékű kulturális javak összegyűjtését, a 22/2005. NKÖM törvény értelmében a nyilvános könyvtáraknak nyilvánossá kell tenniük régi nyomtatványaik körét, értve ez alatt a kötetek feldolgozását és leltári nyilvántartását, illetve bejelentését az *Országos Széchényi Könyvtárak* Mindennek intézményes összefogására szerveződött a *Magyar Országos Közös Katalógus* (MOKKA) mellett a régi könyves tagozat (MOKKA-R).

Régi köteteink feldolgozása az online katalógusban (2006)

A Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtára a MOKKA tagjaként 2005-ben csatlakozott a *Régi Nyomtatványok Tagozathoz* is. Ehhez járult egy sikeres pályázat a *Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiumához*, amely segítséget nyújtott a muzeális könyvek rekatalógizálásának nem kis feladatához. Így 2006-ban a könyvtár munkatársai megkezdhették a régi muzeális könyvek bibliográfiai leírását és tartalmi feltárását az online katalógusban (1. ábra).¹⁶

1. ábra Muzeális könyv rekordja

2. ábra Possessorbélyegző a megjegyzésben

3. ábra Muzeális kötet címlapja és metszet a könyvből

A munka kiegészült a régi könyvek feldolgozásánál adódó, olyan többlet feladatokkal, mint gót betűs címek transliterálása, tulajdonbélyegzők azonosítása, possessor-bejegyzések rögzítése, ex librisek regisztrálása (2. ábra). A korai nyomtatványok azonosításának legbiztosabb módja, hogy a címlapokat, vagy a könyv egyéb részleteit digitalizált mellékletként csatoljuk a bibliográfiai tétel rekordjához (3. ábra). A Régi Muzeális (RM) téma címre kattintva a teljes, feldolgozott régi állomány végig böngészhető.

Gyűjteményünk rekatalogizálása során 1668 kötet 2430 rekordja került az online katalógusba. Elsődleges szolgáltatási igény a könyvtár, illetve jogelőd-i történetének kutatása számára a possessor-bélyegzők visszakereshetősége. A feldolgozás során a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtárának címeres tulajdonbélyegzőjén kívül öt egyetemi kar huszonegy tanszékének, további nyolc közép- és felsőfokú oktatási intézmény könyvtárának, tizenhárom egyházi és miniszteriális intézmény, múzeum, főúri könyvtár gyűjteményeiből származó tulajdonpecsétet rögzítettünk, mind-

ezek történeti variánsainak feljegyzésével. Harminc muzeális kötet ex librise-t tudtuk azonosítani, de ennél lényegesen fontosabb könyvtárunk számára, hogy sok kéziratoss bejegyzés között a közgazdasági eszmetörténet olyan nagyságainak is megtaláltuk possessor-bejegyzését, illetve dedikációját mint *Kautz Gyula* (1829–1909) és *Mattekovits Sándor* (1842–1925).

Jellemzően a *CERL (Consortium of European Research Libraries)* 2006. évi, az Országos Széchényi Könyvtárban megtartott éves szemináriumnál két előadás is a possessor-bejegyzések megfelelő kezeléséről, a kialakult gyakorlatról és a keresési igényekről szólt. Mindkettő a MARC 21 szabvány ajánlásaival feldolgozott régi könyves tapasztalatokat ismertette.¹⁷ A konferencia összes előadója egyetértett abban a kérdésben, hogy a régi könyvek feldolgozásának és online katalógusban szolgáltatásának egyik kulcsa a példányadatok pontos rögzítése.

A Történeti Kutatókönyvtár megnyitása óta eltelt időszak meggyőzően igazolta hagyományaink

megőrzésére irányuló törekvésünket. Oktatóink, hallgatóink és látogatóink részéről egyre fokozottabb igény mutatkozik mind a kétirányú szolgáltatásunkra: a Könyvtár történetének korhű környezetben illusztrált bemutatására és a muzeális kötetek alapvetően közgazdasági, ám mellett egyéb tudomány-, illetve irodalomtörténeti művek tartalmának kutatása iránt is.

Jegyzetek és irodalom

1. A Tudományegyetemi Közgazdasági Kar dékánja, később rövid ideig a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemnek rektora is volt. 1947-ben, nyugdíjazása után, Nagy Imre vette át a katedrját.
2. Fő művében (Közgazdasági Egyetem. Budapest, Stephaneum, 1900.) síkra szállt az önálló közgazdasági egyetemi oktatásért. A Parlament Felsőházában tett indítványára a magyar kormány 272/1920 M.E. számú rendeletével létesítette 1920-ban a Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetemi Közgazdaságtudományi Kart.
3. GYÖRGY Aladár: Magyarország köz- és magánkönyvtárai 1885-ben. Budapest, 1886.
4. L. bővebben WALLESHAUSEN Gyula–HUSZÁR Ernőné–HEGEDŰS Péter: A MKKE Központi Könyvtára. Jelen, múlt, jövő. = Egyetemi Szemle, 1985. p. 133–155.
5. A Budapest Kereskedelmi és Iparkamara katalógusa, Budapest, p. 1902.
6. VARRÓ István: Gazdasági archívumok. = Tanulmányok a közgazdasági szakképzés köréből. Budapest, 1915. p. 118–160.
7. VARRÓ István: Szabó Ervin és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtára. = Magyar Könyvszemle, 1960. p. 183–193.
8. Távozását felesége származása és saját szabadkőműves múltja egyaránt indokolta.
9. ZÁDOR Anna: Varró István emlékezete. = Magyar Könyvszemle, 1964. p. 177–179.
10. HARASZTHY Gyula: A Közgazdasági Egyetem Könyvtára. = Könyvtárügyi Szemle, 2. köt. 1951. 3–4. sz. p. 7–18.
11. L. uo.
12. A muzeális kötetek feldolgozása során súlyos bűncselekményre derült fény – a muzeális könyvekből kivágták a metszeteket, térképeket, az atlaszok többségéből pedig Magyarország, illetve Európa térképeit. A bűnügyi nyomozás azonban eredménytelenül zárult le.
13. BABCOCK, Robert G.–PATTERSON, Lee: Old books, new learning: Essays on medieval and renaissance books at Yale. New Haven, Beinecke Rare Book and Manuscript Library, 2001. (The Yale University Library Gazette, Occasional Supplement, 4.)
14. Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts (VD 16)
15. Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG), alapító tagjai Bayerische Staatsbibliothek (München), Herzog August Bibliothek (Wolfenbüttel), Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek (Göttingen), Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg (Frankfurt am Main), Staatsbibliothek zu Berlin, Deutsche Nationalbibliothek (Leipzig-Berlin)
16. Az online katalógusrekordok készítésénél segítséget nyújtottak az 1983-ban készült, régi katalóguscédulák. Ugyanakkor a téma szerinti osztályozásnak nem volt előzménye a muzeális könyvek leválogatását követő feldolgozásokor.
17. JONSSON, Gunilla (Kungliga Biblioteket, Stockholm)–CURWEN, Tony (Aberystwyth): Provenance and the itinerary of the book: recording provenance data in on-line catalogues. JENSEN, Kristian (British Library): Crossing the continent, crossing disciplines : Old books in new libraries. Papers presented on 10 November 2006 at the CERL Seminar hosted by the National Széchényi Library, Budapest. London, Consortium of European Research Libraries, 2007.

Beérkezett: 2007. XII. 19-én.

Szőnyi Éva

a Budapesti Corvinus Egyetem
Központi Könyvtára Történeti
Kutatókönyvtárának vezetője.
E-mail: eva.szonyi@uni-corvinus.hu